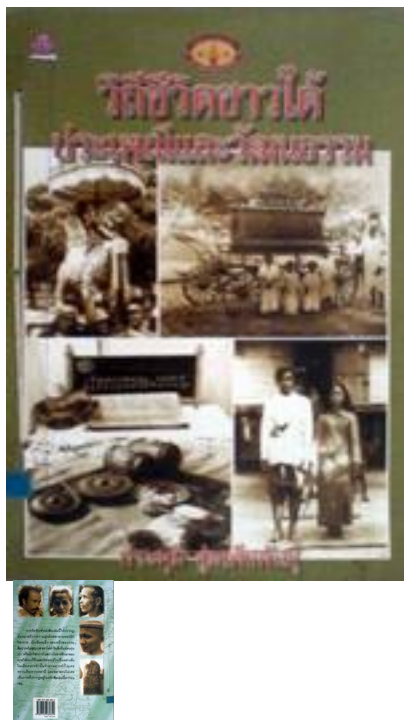


วิถีชีวิตชาวใต้ ประเพณีและวัฒนธรรม

เขียนโดย ผู้ดูแลระบบ

วันศุกร์ที่ 04 ตุลาคม 2013 เวลา 14:23 น. -



300325

ชื่อหนังสือ วิถีชีวิตชาวใต้ ประเพณีและวัฒนธรรม

ผู้เขียน ประทุม ชุ่มเพ็งพันธุ์

สำนักพิมพ์ ชมรมเด็ก

ปีที่พิมพ์ 2544

จำนวนหน้า 286 หน้า

ราคา 170 บาท

พิธีกรรม

๑. การสู่ขอ ในอดีตการสู่ขอฝ่ายชายจะให้ญาติผู้ใหญ่ที่เป็นผู้ใหญ่ล้น ไปสู่ขอกับพ่อแม่ฝ่ายหญิง เมื่อพ่อแม่ฝ่ายหญิงตกลงก็จะได้กำหนดวันหมั้น การตอบตกลงของพ่อแม่ฝ่ายหญิงจะไม่ขอความคิดเห็นจากบุตรสาวของตนเลย แต่ในปัจจุบันผู้ไปสู่ขอคือนักพรดาหรือญาติผู้ใหญ่ของฝ่ายชายต้องไปสู่ขอกับผู้ใหญ่ของฝ่ายหญิง พร้อมกับมีของฝากฝ่ายหญิงอาจเป็นขนมหรือผลไม้ก็ได้ เมื่อไปถึงแล้วก็บอกว่ามีธุระที่จะขอปรึกษาด้วย แล้วสอบถามว่าผู้หญิงที่ต้องการไปสู่ขอมีคู่หรือยัง ถ้าฝ่ายหญิงบอกว่าไม่มีก็จะบอกว่าต้องการสู่ขอให้กับใคร ฝ่ายหญิงจะไม่ตอบตกลงในตอนนั้น และจะไม่ตอบรายละเอียด แต่จะขอเวลาปรึกษากันระหว่างญาติ ๆ ประมาณ ๗ วัน

ในช่วงนั้นฝ่ายหญิงอาจจะส่งคนทีนั้นถือไปบอกฝ่ายชายในกรณีที่เกิดตกลง ถ้าไม่ตกลงก็จะเขียนเฉยให้เป็นที่รู้เอาเอง

เมื่อฝ่ายหญิงตกลงฝ่ายชายก็จะไปตกลงเรื่องวันแต่งงาน สินสอด ของหมั้นและมะฮัร

๒. การหมั้น ในอดีตเมื่อถึงวันกำหนดหมั้น ฝ่ายชายจะจัดเก้าแก่ขบวนขันหมากไปยังบ้านฝ่ายหญิง ถูกแห่ขันหมากใช้เวลาตอนเย็นประมาณ ๔-๕ โมงเย็น "ขันหมาก" ประกอบด้วยพาน ๓ พาน คือ พานหมากพลู พานข้าวเหนียวเหลือง และพานขนม แต่บางรายที่เป็นผู้มีฐานะดีก็อาจจะเพิ่มพานขนมขึ้นอีกก็ได้ พานหมากพลูนั้นจะมีเงินสินสอดใส่ไว้ใต้พานหมากพลู เงินจำนวนนี้เรียกว่า ลาเปะซีเซะ หรือ เงินรองพลู ส่วนพานขนมนั้นประกอบด้วย ขนมก้อ (ตูปงปุด) ข้าวพองและขนมก้อนน้ำตาล (ตูปองละวาคีเม) เป็นต้น ขันหมากดังกล่าวทุกพานคลุมด้วยผ้าสีสวย เมื่อขบวนขันหมากไปถึงบ้านฝ่ายหญิงก็ให้การต้อนรับ เก้าแก่ฝ่ายชายจะบอกกล่าวขึ้นว่า "วันนี้ (ออกชื่อเจ้าบ่าว) ได้อาของมาหมั้น (ชื่อเจ้าสาว) แล้ว" เมื่อเก้าแก่ฝ่ายหญิง รับของหมั้นแล้ว เก้าแก่ฝ่ายชายจะถามต่อไปทันทีว่า "เงินหัวขันหมากนั้นเท่าใด" ซึ่งเก้าแก่ฝ่ายหญิงจะต้องตอบไปจากนั้นเป็นการปรึกษาหารือถึงกำหนดวันแต่งงาน วันจัดงาน และการกินเลี้ยง และก่อนฝ่ายชายจะกลับฝ่ายหญิงจะนำผ้าใส่รองชาย (กาเฮงแปลก๊ะ) หรือผ้าดอกปลอยชาย (กาเฮงบาเต๊ะลือปะ) อย่างใดอย่างหนึ่งใส่พานที่ใส่หมากพลูมาหมั้น ส่วนพานข้าวเหนียวเหลืองและพานขนมก็จะได้รับชมมาจากฝ่ายหญิงใส่พานนำกลับ การหมั้นในปัจจุบันจะทำได้ ๒ ลักษณะคือ หมั้นก่อนแต่งทำพิธีนิกะห์(การแต่งงานตามหลักศาสนา) หรือหมั้นหลังทำพิธีนิกะห์ ซึ่งจะเป็ผลดีและมีข้อห้ามต่างกัน กล่าวคือถ้าหมั้นก่อนแต่งงานเจ้าบ่าวจะต้องตัวเจ้าสาวไม่ได้ ส่วนการหมั้นหลังพิธีนิกะห์แล้ว เจ้าบ่าวสามารถถูกต้องตัวเจ้าสาวได้ เจ้าบ่าวจึงสวมของหมั้นให้กับเจ้าสาวได้และสามารถจัดพิธีนี้บัลลังก์เพื่อให้ญาติทั้ง ๒ ฝ่ายร่วมแสดงความยินดีได้อย่างสมเกียรติ ส่วนขันหมากมีการจัดคล้ายกับในอดีต

๓. พิธีแต่งงาน ในอดีตพิธีแต่งงานโดยทั่วไปจะจัดหลังหมั้นแล้วไม่เกิน ๒ สัปดาห์ โดยถือฤกษ์๔-๕ โมงเย็นของวันใดวันหนึ่ง ฝ่ายเจ้าบ่าวจะยกขันหมากไปยังบ้านเจ้าสาว ขบวนดังกล่าวนี้ประกอบด้วยเจ้าบ่าว เพื่อนเจ้าบ่าว และญาติผู้ใหญ่ประมาณ ๕-๖ คน การไปคราวนี้ไม่มีข้าวของอะไรต้องนำไป นอกจากเงินหัวขันหมาก (จะต้องเป็นจำนวนเลขคู่) ซึ่งใส่ไว้ในขันหมากทองเหลืองใบเล็ก ๆ ห่อหุ้มด้วยผ้าเช็ดหน้าให้เจ้าบ่าวถือไป และกล้วยพันธุ์ดี เช่น กล้วยหอมอีก ๒-๓ หวี เท่านั้น

ในวันดังกล่าวทางบ้านเจ้าสาวก็เตรียมการต้อนรับโดยเชิญโต๊ะอิหม่ามเป็นประธานในพิธีแต่งงาน พร้อมด้วยคอดีและผู้ทรงคุณธรรมอีก ๑ คน เพื่อเป็นสักขีพยาน ผู้ทรงคุณธรรมดังกล่าวนี้จะเป็นก่านัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือบุคคลอื่นก็ได้ ข้อสำคัญอยู่ที่คน ๆ นั้นต้องเป็นที่ยอมรับนับถือว่าเป็นคนมีศีลสัตย์

เมื่อหัวขันหมากไปถึงบ้านเจ้าสาว ฝ่ายเจ้าสาวก็ให้การต้อนรับ โอกาสนี้เจ้าบ่าวต้องส่งมอบห่อเงินหัวขันหมากให้กับโต๊ะอิหม่าม

เพื่อโต๊ะอิหม่ามจะได้ตรวจนับให้ถูกต้องครบถ้วนและควบคุมเงินหัวขันหมากนั้นไว้ จากนั้นก็มีการร่วมรับประทานอาหารกัน

สำหรับตัวเจ้าสาวนั้นเก็บตัวอยู่ในห้องหรือในครัวเท่านั้น หลังจากการเลี้ยงอาหารผ่านไปแล้วเจ้าบ่าวไปนั่งขัดสมาธิลงตรงเบื้องหน้าโต๊ะอิหม่าม

โอกาสนี้พ่อแม่เจ้าบ่าวจะไปถามเจ้าสาวว่ายินยอมหรือไม่ การถามตอบในครั้งนี้จะมียานอยู่ใกล้ ๆ

หากหญิงสาวไม่ยินยอมก็จะให้ญาติผู้ใหญ่ที่สามารถอ่อนวอนเกลี้ยกล่อมจิตใจสาวจนยอมเข้าพิธี เมื่อตกปากยินยอมพยาน ๒ คน

รับทราบด้วยแล้วก็ดำเนินการขั้นตอนต่อไป ดำเนินการขั้นต่อไปโดยพ่อหรือผู้ปกครอง (ต้องเป็นชาย) ของเจ้าสาว "วอเกล" กับโต๊ะอิหม่าม

บิดาจะต้องเป็นผู้จัดการแต่งงานให้บุตรสาว

ของตน แต่เมื่อผู้เป็นบิดาไม่มีความรู้ ความเข้าใจในพิธีปฏิบัติก็ให้มอบหมายให้ผู้อื่น ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจปฏิบัติแทน

จากนั้นจะมีการท่องเทียวหรืออ่านศาสนบัญญัติเกี่ยวกับการแต่งงานเรียกว่า "บาจอกูฐตีเบาะห์" ซึ่งอ่านโดยคอดีหรือโต๊ะอิหม่ามจบจาก "บาจอกูฐตีเบาะห์" แล้ว โต๊ะอิหม่ามก็ยื่นมือไปจับปลายนิ้วมือของเจ้าบ่าวนิ้วหนึ่ง นิ้วใดก็ได้เพียงนิ้วเดียวพร้อมกับเริ่มประกอบพิธีแต่งงานให้โดยกล่าวว่าจาเป็นสำคัญ

โดยโต๊ะอิหม่ามก็จะกล่าวดังนี้ "ยา...อับดุลเลาะห์ อากูนิกะห์ อากันดีเกา บาร์วอเกล่วอ ลีบาเปาะญอ อากันดาฏ คือจันฮาตีเมาะ เป็นตีมุฮัมมัด อีชีกะห์ เว็นชะบาเญาะญอ สะราโต๊ะตฆอปูและ ตียโก๊ะตุนา" แล้วเจ้าบ่าวต้องกล่าวตอบรับตาม "อาฏูตริโม นิกะห์ญอ คือจันอีชีกะห์ เว็นชะบาเญาะ ตีรีชีโมะฮ์ตู" แปลว่า ได้ยอมรับการ

แต่งงาน ตามจำนวนเงินหัวขันหมากดังกล่าว